

op 16 november 2023
agendapunt

Datum	25 oktober 2023
Portefeuillehouder	Bestuurlijk nog niet vastgesteld, in AAC LG ^{5.1.2.e}
Inlichtingen bij	^{5.1.2.e} (BIJ12) en ^{5.1.2.e} (IPO)
Telefoon	^{5.1.2.e} (DK) ^{5.1.2.e} (JO)
Onderwerp	Voortgang actualisatie Interprovinciaal Wolvenplan

Kern van het onderwerp

De nieuwe bestuurlijke situatie (prioriteitstelling van de nieuwe colleges), ontwikkelingen in het wolvendossier en de voortgang van het ingezette proces van actualisatie van het Interprovinciaal Wolvenplan geven aanleiding tot een proces-update. Aansluitend op deze update wordt een procesvoorstel voor het vervolg gegeven.

Voorstel/gevraagd besluit:

1. De BAC LG adviseren om voorlopig af te zien van een volledige actualisatie van het wolvenplan, en in te zetten op een beperktere actualisatie van het vigerende wolvenplan.
2. De BAC te adviseren om akkoord te gaan met de voorgestelde planning om in de BAC LG van 1 februari 2024 te besluiten over de hieronder weergegeven aanvullingen van het bestaande Interprovinciale Wolvenplan (inclusief Addendum van april 2023). Deze aanvullingen zullen betreffen:
 - a. een definitie voor probleemwolf in het kader van veeschade;
 - b. een geactualiseerde versie van de interventierichtlijn wolf-vee;
 - c. opties mogelijk te komen tot een versnelde afhandeling van taxatie van schade aan vee en tegemoetkomingen.
3. De BAC LG te vragen of er behoefte is aan een informatiebijeenkomst over het wolvendossier, ter nadere informatie van met name de nieuwe BAC LG leden (bij voorkeur in het eerste kwartaal van 2024).

Aanleiding/context

Op 26 januari 2023 is bestuurlijk besloten om het Interprovinciale Wolvenplan (2019) aan te vullen met een Addendum (actualisatie van subsidieregelingen en tegemoetkoming voor hoefdieren) en aangepaste Interventierichtlijnen (*Interventierichtlijnen wolf-mens, wolf-hond en aangereden wolf*). Deze aanvullingen zijn op 13 april 2023 bestuurlijk vastgesteld. Hiermee heeft de toenmalige BAC VP tevens de facto vastgesteld dat na ongeveer één jaar een nieuw volledig geactualiseerd Interprovinciaal wolvenplan zou worden vastgesteld.

Om te komen tot een geactualiseerd wolvenplan zijn de nodige vervolgstappen nodig. Er zijn begin 2023 een aantal onderwerpen benoemd die nog nader moesten worden uitgewerkt. Van deze onderwerpen is in bijlage 1 de stand van zaken weergegeven.

De Provinciale Statenverkiezingen in maart 2023 hebben geleid tot nieuw samengestelde colleges van Gedeputeerde Staten met bijbehorende provinciale coalitieakkoorden. In verschillende provincies was het wolvendossier een verkiezingsthema. Op 22 november dit najaar volgen bovendien landelijke verkiezingen voor de tweede kamer en volgt een nieuw kabinet. Kortom een situatie waarin politiek en bestuurlijk veranderingen gaande zijn. Het is noodzakelijk dat wordt vastgesteld welke bestuurlijke verwachtingen er zijn in het dossier.

Tegelijkertijd is er de bestuurlijke wens geuit om de definitie probleemwolf in het kader van de (tot op heden niet geactualiseerde) interventierichtlijn wolf-vee nader in te vullen. Daarnaast is

op 16 november 2023
agendapunt

er het bestuurlijke verzoek om de mogelijkheden van de versnelling afhandeling schade en tegemoetkoming in beeld te brengen.

Proces afgelopen periode

Het voornemen om al begin 2024 tot een nieuw interprovinciaal wolvenplan te komen blijkt niet haalbaar. Onderzoek naar en uitwerking van de eerder voorgenomen aanvullingen heeft nog niet tot informatie geleid waarmee het huidige wolvenplan aangevuld of aangepast zou moeten worden. Bovendien is de hoofdlijn van het beleid tot op heden niet anders omdat het juridisch kader onveranderd is gebleven. Daarnaast worden een aantal zaken (landelijke dialoog, rol gemeenten, bescherming runderen en paarden) via een afzonderlijk traject opgepakt. Hiermee ontstaat op uitvoeringsniveau meer duidelijkheid binnen het al bestaande beleidskade. Dat maakt het verwerken van bovenstaande punten in een geactualiseerd wolvenplan minder noodzakelijk.

Tegelijkertijd hebben vanwege actuele ontwikkelingen andere vraagstukken een grotere urgentie gekregen. Het voorstel is om die vraagstukken meer urgentie te geven bij de uitwerking.

Toelichting bij voorstellen

Voorgesteld wordt om de komende maanden prioriteit te geven aan de definitie probleemwolf, interventierichtlijn wolf-vee en mogelijke versnelde afhandeling van het schade en tegemoetkomingsproces.

Gezien de huidige stand van zaken is het voorstel om, vergelijkbaar met besluitvorming vorig jaar, besluitvorming op zaken als addendum op het huidige wolvenplan voor te leggen. Dit maakt het mogelijk om waar nodig de noodzakelijke besluitvorming op korte termijn mogelijk te maken.

Een volledige herziening van het huidige wolvenplan is pas noodzakelijk indien er nieuwe informatie is op basis van onderzoeken of een veranderde juridische status die beleidsmatig gevolgen heeft. Momenteel is niet duidelijk of en wanneer die informatie volgt. Voorstel is dan ook om de activiteiten uit bijlage 1 voort te zetten en waar mogelijk separaat voor besluitvorming voor te leggen zoals in februari voor een drietal onderwerpen wordt gedaan.

Consequenties

Er wordt nu niet ingezet op een nieuw interprovinciaal wolvenplan.

Vervolgstappen

Bijlagen

Bijlage 1

Toegezegde uitwerkingen/aanvullingen

Bij de BAC VP bespreking van 26 januari 2023 respectievelijk 13 april 2023 zijn de onderstaande onderwerpen benoemd om nader uit te werken.

Deze uitwerking zou zorgen voor een geactualiseerd wolvenplan. Per onderwerp is de huidige stand van zaken benoemd.

1. Rol van gemeentes

Nadere uitwerking wordt gegeven aan de rol, bevoegdheden en communicatie van gemeentes i.v.m. de openbare orde, veiligheid en maatschappelijke onrust. Hiervoor is separaat vanuit de VNG al enige invulling gegeven die nader verwoord zou kunnen worden.

Stand van zaken:

Via de VNG is en wordt gewerkt aan een nadere uitwerking: een handelingsperspectief/toolkit voor burgemeesters. Dit is te zien als invulling van de hoofdlijn uit de interventierichtlijnen. Op basis van deze afspraken kan de uitvoering op gemeentelijk niveau worden ingevuld en hoeft dit onderwerp niet direct opgenomen te worden in het wolvenplan en is hiervoor geen actualisatie nodig.

2. Communicatieplan

Verdere invulling zal plaatsvinden van de communicatiestrategie en bijbehorende middelen. Dit zou in geactualiseerde vorm van de communicatieparagraaf in het wolvenplan kunnen worden verwoord.

Het gaat daarbij op beleidscommunicatie, communicatie over schade, monitoring en preventie, publiekscommunicatie en ecologische communicatie. Dit punt dient mede ingevuld te worden in het licht van de LNV om een 'Landelijk Informatiepunt Wolf' te verkennen.

Stand van zaken:

De afspraken omtrent de communicatie zijn nog niet aangepast. Afgelopen jaar heeft IPO BIJ12 in afstemming met de provincies de ontwikkeling van een Podcast ondersteunt. Het ministerie van LNV is aan het verkennen of en op welke wijze een landelijk informatiepunt wolf te organiseren. Opties omtrent belegging onder andere bij BIJ12 worden verkend. Wanneer hier meer duidelijkheid over is zal dit bestuurlijk ter besluitvorming worden voorgelegd.

3. Juridische aspecten

Voorzien was in een verduidelijking van de juridische aspecten voor verruiming van de evt. mogelijkheden beheer. Dit in samenhang met de uitkomsten van provinciale en evt. (internationale) discussies over de beschermingsstatus van de wolf. Mocht er sprake zijn van

verandering in het juridisch beleidskader zullen de uitgangspunten mogelijk (op termijn) moeten worden heroverwogen.

Stand van zaken:

Het onderwerp is afgelopen jaar op Europees niveau aangekaart maar dit heeft nog niet geleid tot een aanpassing van de juridische status van de wolf. Om die reden leidt dit op dit moment nog niet tot aanpassing van het interprovinciaal wolvenplan.

4. Internationaal wolvenplan

Mede op initiatief van LNV worden de mogelijkheden voor internationale samenwerking nader uitgewerkt en deze zouden nader kunnen worden verwoord in het wolvenplan.

Stand van zaken:

Dit is een langlopend traject . LNV is trekker en wil op termijn in overleg met de provincies komen tot concrete afspraken hierover. Immers de wijze van omgang met de wolf, de wijze waarop het samenleven van wolf en mens wordt vormgegeven, waaronder de (correctieve) beheer aspecten, dient Europees te worden geregeld en vervolgens nationaal te worden ingevuld.

5. Onderzoekresultaten

De onderzoeksuitkomsten van onder andere onderstaande onderzoeken zouden in het nieuwe wolvenplan kunnen worden verwerkt.

a. Habitatsgeschiktheidsonderzoek

Habitatsgeschiktheidsanalyse voor Nederland. Op basis van ecologische modellen wordt een analyse gemaakt van welke gebieden in Nederland meer of minder geschikt zijn voor wolven. Onderzoeksopdracht is door LNV gegeven. Een samenvattende uitkomst hiervan zou dan in het wolvenplan een plek kunnen krijgen.

Stand van zaken: Dit leidt tot een apart advies. Verwachting is dat dit onderzoek in het eerste kwartaal van 2024 wordt opgeleverd.

b. Populatieontwikkeling en samenstelling

Dit onderzoek brengt meer zicht op de landschapsecologische en populatietechnische aspecten van de ontwikkeling en de verspreiding van wolven in Nederland. Daarbij wordt vanuit internationaal perspectief gekeken naar samenhang met en de ontwikkeling en de verspreiding

van de wolvenpopulaties in Europa. Daarbij wordt ook gekeken naar de staat van instandhouding van de wolf in Europees en nationaal opzicht.

Stand van zaken: De verwachting is dat de uitkomsten rond de zomer van 2024 er zijn. Afhankelijk van de uitkomsten kunnen de effecten hiervan nader te worden bepaald.

c. Analyse van predatie op runderen en paarden en de preventie daarvan.

Mede gebaseerd op hoe elders in de ons omringende landen de predatie op grote hoefdieren plaatsvindt en welke preventieve maatregelen daarvoor te adviseren zijn.

Stand van zaken:

De uitkomsten van dit onderzoek worden begin 2024 verwacht. Dit leidt tot een apart adviesrapport met achtergrondinformatie en voorstel voor een 'factsheet'. BIJ12 zal dit vervolgens opnemen in de fauna preventiekit.

6. Wolvendialoog

Afhankelijk van de voortgang van de, in opdracht van LNV, door de Raad voor Dierenaangelegenheden (RDA) beoogde 'wolvendialoog' is het denkbaar dat ook mogelijke (tussentijdse) uitkomsten hiervan in het nieuwe wolvenplan te verwerken.

Stand van zaken:

Dit traject loopt nog en LNV heeft hiervoor de eerste bijeenkomsten georganiseerd. Recent is toegezegd dat hierover ook gesprek met provincies zal plaatsvinden. Dit traject loopt nog en de Raad voor Dierenaangelegenheden (RDA) heeft hiervoor in opdracht van LNV de eerste bijeenkomsten georganiseerd. Hierop volgen ook enkele provinciaal ingevulde bijeenkomsten, Recent is toegezegd dat hierover ook gesprek met provincies zal plaatsvinden.

7. Nadere uitwerking van de handelingsrichtlijnen

Richtlijnen over hoe te handelen in probleemsituaties en bij probleemwolven zijn essentieel bij de uitvoering. De wens is te komen tot een goed uitgewerkte set van richtlijnen waardoor protocollen en escalatieladders helder zijn. Dit geldt voor het handelingsprotocol wolf-vee.

Maar kan eventueel werkende weg ook betrekking hebben op de aanpassingen in de overige richtlijnen.

Stand van zaken: Over het handelingsprotocol wolf-vee vindt nu inhoudelijke afstemming plaats en voornemen is deze begin 2024 voor besluitvorming voor te leggen.

8. Uitkomsten verkenning van ‘wolf inclusieve pakketten’ in het licht van vergoedingen voor arbeid en in directe kosten.

In samenwerking met de sector dienen de mogelijkheden te worden verkend van gesubsidieerde beheerpakketten waarmee ook op lange termijn aan veehouders een bijdrage kan worden geleverd aan de inzet en onderhoud van preventieve maatregelen.

Stand van zaken: Een eerste verkenning heeft plaatsgevonden. Gebleken is dat nader onderzoek nodig is naar de factor arbeid, het uitwerken van de indirecte kosten en vervolgens het bepalen van het mogelijke financieringskader.